

BAZI İLAHİYATÇILARIN NASLARIN DELALETİNİ ve FIKHİ GÖRÜŞLERİ NASIL ÇARPITTIĞI İLE İLGİLİ BİRKAÇ SÖZ

Ensar Vakfının Fatih/Süleymaniye merkezinde “vefa geceleri” oluyor. İlahiyat hocalarımızdan yaşı yetmişin üzerinde olanları çağırıp hayat ve hatıralarını anlatmalarına fırsat veriliyor. Dinlemek istediğim Hocaların bu sohbetlerine, fırsat ve imkân buldukça, ben de katılıyorum.

Geçen yıllarda yapılan bu toplantılardan birinde Saim YEPREM Hoca konuşmuş; hayat ve hatıralarını anlatmıştı. Ensar Tv veya YouTube’da olacağını zannettiğim bu konuşmanın sonunda söz döndü dolaştı Hadislerin güvenilirliği konusuna geldi ve Saim Hoca **“Peygamberimizin ağızından çıktığı sabit ve müsellemler olan sadece 1 hadis vardır; onun dışında sıhhati tartışılmayacak müsellemler bir hadis yoktur”** mealinde bir ifade kullandı ve bu ifadesine delil olarak da Cuma hutbelerinde Hadis okuduktan sonra söylenen şu ifadeyi kullandı: "صدق رسول الله فيما قال أو كما قال"

Bu ifadenin, okunan Hadislerinin Peygamberin ağızından çıktığı gibi nakledilmediğini, öyle veya böyle de olabileceğini ifade ettiğini söyledi. Böyle bir ifadeyi kullanabilmek, Arap dilinin inceliklerini bilmeyen cahil bir insan için mazur görülüp ciddiye alınmayabilir. Ama Marmara İlahiyat Fakültesi’ne dekan olmuş, DİYK başkanlığı veya üyeliği yapmış, Kelam alanında akademik unvan sahibi, yılların hocası, yaşı sekseni aşmış bir akademisyen için kabul edilebilir bir tarafı var mı? Arapça bilgisi baraj seviyesinde olan herkes bilir ve anlar ki o ifade, Hadis rivayetindeki ihtimam, titizlik ve sorumluluk duygusunu yansıtan bir ifadedir. Asrı saadetten günümüze kadar hiçbir İslam aliminin söylemeyip gündeme getirmede getirmeye, zayıf da olsa dayanağı olmayan bir iddiayı gündeme getirmek nasıl izah edilebilir? Böyle iddialara akademik görüş farklılığı denebilir mi?

M.Ö. Beyin birkaç gün önce, Klasik fıkıh kaynaklarında ifade edilen görüşleri saptırarak aktarması¹, bunun üzerinden mezhep imamlarımızın görüşlerini itibarsız kılmaya çalışması, akademik görüş farklılığı olarak kabul edilebilir mi? Buna benzer onlarca misal zikredilebilir. Küçük yaşta nikah kıymak ile fiili evlilik arasındaki hukuki farkı, doğurduğu sonuçları, naslara göre yorumlayıp kurallar oluşturmak bir içtihat alanıdır. Uygulama ise bölge şartlarına göre değişkenlik arz edebilen bir konudur.

Benim yüksek lisans tezim nikah ile ilgili olması hasebi ile şu kadarını söyleyebilirim.

Nikah kıymak sözleşme imzalamak demektir. Akıl baliğ olmadan sözleşmeye taraf olması söz konusu olmayan çocukların, velileri de onlar adına sözleşme imzalayabilirler. Sözleşme imzalamak fiili evlilik yapmak anlamına gelmez. Hanefi mezhebi ile Cumhurun görüşü farklılık arzetsen de, akıl baliğ olma çağına ulaşan bir çocuğun bu sözleşmeye itiraz etme hakkı vardır. Akıl baliğ olmadan uygulama olmayacağına, akıl baliğ olunca da itiraz hakkı

¹ İşte M.Ö. konuşmasının tamamı : <https://youtu.be/FEPdAtZfFcg>

doğacağına göre, velisinin çocuğu adına sözleşme imzalamanın ne mahzuru olabilir? Fıkhi görüşler, nasların çok ince ve hassas düşüncelerle değerlendirilmesi sonucu oluşur. Fıkhnin tesbitlerini doğru anlar ve sebebi hikmetlerini de iyi bilirsek, zannedildiği gibi ilimle çelişen hususlar ihtiva etmediklerini görür ve anlarız. Uzun bir konu ama erbabı için bu kadarla yetinmek gerekir.

Tarihin hiçbir döneminde görülmemiş derece ve yaygınlıktaki cehalet sebebi ile ortaya çıkan cahilane uygulamaların faturasını Fıkha veya müctehid alimlere fatura edilmesi kabul edilebilir mi?

Hele, Cumhuriyetin ilk yıllarında, M.Kamal Paşanın onay ve tasdiki ile, fiili evlilik yaşını 14 e indiren kanunların çıkartılmış olmasına rağmen, **bu konuda tek cümle yazmaya cesaret edemeyenlerin**, ümmetin öncü alimlerine dil uzatma cüreti gösterebilmesi makul kabul edilebilir mi? Bu cüretkarların çoğu, orijinal kaynakları doğru okuyup doğru anlamaktan da aciz olduğunu dikkate alırsak, iyi niyetli olduklarından bile şüphe etme durumu ortaya çıkmaz mı?

Bu kısa bilgilendirme ışığında M.Ö. Beyin konuşmasını, ne ilimle ne akademik anlayışla, ne insafla ne de edeple bağdaştırmak mümkün olabilir mi?

Ruhsat alanlarında, bölge ve iklim şartları dikkate alınarak, sınırlama ve düzenleme yapılabilir. Hukuk sadece helal ve haram alanlarını belirlemez. Ruhsat alanlarını da belirler. Ruhsatları şartlara ve duruma göre değerlendirme imkânı varken, emir gibi telakki ederek değerlendirip tenkit konusu yapmak iyi niyet ve samimiyetle bağdaşır mı?

İnsan hayatına kastetmek için de kullanılabilen ekmek bıçağının bir silah kabul edilip yasaklanamayacağı fakat insan öldürmekte kullanıldığı zaman da silah olarak kabul edilebileceği gibi, ruhsat alanları da yasak alanlar olarak değerlendirilemez demek, isteyen istediği gibi yapabilir demek değildir.

Osmanlı döneminde aile ve evlilikle ilgili kanuna göz atarsanız bugünkü anlayışın çok ilerisinde, gerçekçi bir anlayış olduğunu görürsünüz².

Cumhuriyet döneminin ilk yıllarında bu anlayışı beğenmeyip evlilik yaşını 14'e indirenlere laf söylendiğini hiç duydunuz mu? Hadi bu kanun değişikliğini yapanları tenkit etsinler görelim. Yürek ister; samimiyet ister.

10/12/2022

Ahmet Ziya İBRAHİMOĞLU

² <https://hamzali.org/wp-content/uploads/2022/08/OSMANLI-CIHAN-DEVLETINDE-EVLILIK-YASALARI.pdf>